

อาหารสมอง ไข่มุกจีนครองโลก

วีรกร ตริเศศ

คนจำนวนมากยังฝังใจว่าญี่ปุ่นคือผู้ผลิตไข่มุกรายใหญ่ของโลก ความจริงก็คือจีนเป็นผู้ผลิตไข่มุกรายใหญ่ถึงแม้ไข่มุกที่ผลิตนี้จะผิดไปจากไข่มุกที่ผู้คนคุ้นเคยกัน เรื่องของไข่มุกในยุคสมัยใหม่เป็นเรื่องน่าแปลกใจและน่าสนใจอย่างยิ่ง

ไข่มุกนั้นสามารถเกิดในตัวหอยได้ทุกพันธุ์ แต่ความเป็นไปได้มันแตกต่างกัน และหน้าตาสีลันของมันแตกต่างกันออกไป แต่ดึกดำบรรพ์นับเป็นพันปีแล้วที่มนุษย์รู้จักไข่มุกที่มาจากธรรมชาติ โดยฝังตัวอยู่ในหอยประเภทหอยนางลมที่อาศัยอยู่ในน้ำเค็ม

ส่วนใหญ่มักมาจากมหาสมุทรอินเดีย ในบริเวณอ่าวเปอร์เซีย ทะเลแดง และ Gulf of Mannar ในราชวงศ์ฮั่น (206 BC ถึง ค.ศ. 220) คนจีนค้นหาหอยธรรมชาติกันอย่างกว้างขวางในทะเลจีนใต้

ความขาวมัน มีแววสดใสเป็นประกายของมุก ประทับใจผู้คนจนคำว่า pearl ในภาษาอังกฤษ (มาจาก perle ในภาษาฝรั่งเศส) มีนัยยะของความหมายไปในทางการเป็นสิ่งหายากสิ่งดี น่าชื่นชม และมีคุณค่า

มนุษย์ค้นหาไข่มุกธรรมชาติ (Natural pearls) จากน้ำเค็มกันมานาน โดยเฉพาะไข่มุกสีคล้ำ (เรียกกันว่าไข่มุกดำ แต่ดำจริง ๆ ไม่มี เช่นเดียวกับดอกทูลิปสีดำ) สีน้ำตาลที่มีประกายสดใสจนมีค่าสูงมาก อย่างไรก็ตามโลกเกิดพลิกผัน ใน ค.ศ. 1916 เมื่อนักชีววิทยาชาวอังกฤษชื่อ William Saville-Kent ค้นพบการผลิตไข่มุกเลี้ยงในออสเตรเลีย (Cultured pearls) ด้วยการเอาสิ่งแปลกปลอมใส่ลงไปในตัวหอยพันธุ์หอยนางลมที่เลือกมาเป็นพิเศษ ทิ้งไว้ 2-4 ปี ก็จะได้ไข่มุกซึ่งมีลักษณะงดงามไม่ต่างไปจากไข่มุกธรรมชาติ

เหตุที่ญี่ปุ่นมีชื่อเสียงควบคู่กับไข่มุกก็เพราะคนญี่ปุ่นสองคนคือ Tokichi Nishikawa และ Tatsuhei Mise นำเทคโนโลยีนี้ไปทดลองผลิตในญี่ปุ่นในปี 1916 Nishikawa ต่อมาได้แต่งงานกับลูกสาวของ Mikimoto ซึ่งไข่มุก Mikimoto ได้เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก ไข่มุกเลี้ยงของญี่ปุ่นเรียกกันว่า akoya pearls มีขนาดไม่ใหญ่ไปกว่า 10 มิลลิเมตร

ในปัจจุบันไข่มุกเลี้ยงทั้งโลกก็มีแต่ไข่มุกเลี้ยงเพราะไข่มุกธรรมชาติหายากมากและถึงพบก็ไม่กลมสวยงามเท่ามุกเลี้ยง ไข่มุกเลี้ยงแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) beaded cultured pearls ซึ่งรวมไข่มุก akoya, South Sea และ Tahiti ซึ่งหอยแต่ละตัวผลิตได้หนึ่งเม็ดเท่านั้น หอยเหล่านี้อยู่ในทะเล ใช้เวลาผลิตไข่มุก akoya 1 ปี ส่วน Tahiti และ South Sea ใช้เวลา 2-4 ปี

(2) Non-beaded cultured pearls ซึ่งรวมไข่มุกน้ำจืดทั้งหลาย เช่น Biwa หรือไข่มุกจีน ซึ่งหอยตัวหนึ่งผลิตได้หลายเม็ด (ถึง 20 กว่าเม็ดก็มี) ในตอนแรกจีนผลิตได้คุณภาพต่ำ เม็ดบุดเบี้ยว แต่ภายใน 20 ปีที่ผ่านมาคุณภาพดีขึ้นอย่างมากจนใกล้เคียงกับไข่มุกเลี้ยงน้ำเค็ม โดยเฉพาะไข่มุก akoya

จีนได้พัฒนากระบวนการผลิตไข่มุกน้ำจืดขึ้นเป็นลำดับ จนสามารถผลิตไข่มุกน้ำจืดคุณภาพดีได้หลายเม็ด แต่ในเวลาไม่นานคุณภาพจะเป็นเลิศด้วยราคาที่ถูกลงกว่าอย่างน่าตกใจ

ราคาขายส่งไข่มุกจีนขนาด 12-14 มิลลิเมตร หรือครึ่งนิ้วราคาประมาณ 4 ถึง 8 เหรียญ (120 ถึง 240 บาท) ซึ่งแพงกว่าราคาขายปลีกหนึ่งเท่าตัว ในขณะที่ไข่มุก Tahiti ขนาดเดียวกันขายส่งในราคา 25-35 เหรียญ (750-1,000 บาท)

ถ้าเอาไข่มุก Tahiti มาร้อยเป็นสาย ราคาขายส่งตกประมาณ 14,000 เหรียญ (420,000 บาท) แต่ถ้าเป็นไข่มุกจีนจะมีราคาขายส่งประมาณ 1,800 เหรียญ (54,000 บาท)

ไข่มุกจีนน้ำจืดเหล่านี้เลี้ยงในนาข้าวเก่าในบริเวณภาคตะวันออกของส่วนกลางของจีนในมณฑล Zhejiang / Jiangxi / Hunan / Anhui และ Hubei โดยสามารถผลิตไข่มุกน้ำเลี้ยงงามขึ้นเป็นลำดับ จนตีตลาดโลกและทำให้ราคาไข่มุกตกลงมาก จีนกลายเป็นผู้ผลิตรายใหญ่สุดในรอบ 20 ปีที่ผ่านมา ไข่มุกเม็ดงามราคาพอสู้ไหวที่มาจากญี่ปุ่นในปัจจุบันนั้น ส่วนใหญ่เป็นไข่มุกน้ำจืดจากจีนทั้งหมด โดยญี่ปุ่นเอามาคัดและส่งออกในชื่อญี่ปุ่น สำหรับไข่มุกเลี้ยงในญี่ปุ่นหรือ akoya pearls นั้นก็มุ่งเน้นขนาดที่ใหญ่กว่า 8 มิลลิเมตร

ในรอบ 20 ปีที่ผ่านมาเช่นกัน มีการเลี้ยงหอยทะเลตัวใหญ่เพื่อให้ไข่มุกมีขนาดใหญ่ขึ้น ในแถบ South Pacific และมหาสมุทรอินเดีย เพื่อผลิตไข่มุก South Sea ซึ่งมีขนาดใหญ่กว่าไข่มุกชนิดอื่นและผลิตส่วนใหญ่ในออสเตรเลีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์

จีนก้าวหน้ามากในการคัดพันธุ์หอยน้ำจืด (ประเภทหอยแมลงภู) เพื่อผลิตไข่มุกคุณภาพดีราคาถูกลง โดยเก็บวิธีการผลิตเป็นความลับสุดยอด การใส่สิ่งแปลกปลอมเช่นเยื่อของหอยเม็ดทราย เศษเปลือกหอยลงในตัวหอยในจุดที่จะทำให้มันหลั่งสารมาเคลือบจนกลายเป็นไข่มุกนั้น

เป็นเรื่องลึกลับที่มนุษย์สามารถทำได้ดีขึ้นทุกที และมีส่วนอย่างสำคัญในการช่วยกำหนดเปลือกสีของไข่มุก

ปัจจุบันผู้ผลิตรายหนึ่งของจีนสามารถผลิตได้ขนาด 19 มิลลิเมตร ที่มีสีม่วง สีชมพู สีบรอนซ์สดใส ซึ่งคาดว่าจะออกสู่ตลาดโลกในเวลาไม่นาน

ใครที่รังเกียจไข่มุกเลี้ยงและมองหาไข่มุกแท้คงเห็นได้ชัดเจนขึ้นว่า ไข่มุกที่ซื้อขายกันในตลาดนั้นมีแต่ไข่มุกเลี้ยงทั้งนั้น ซึ่งต่างจากเพชรแท้และเพชรเทียม ซึ่งปัจจุบันสามารถผลิตออกมาในขนาดต่ำกว่าหนึ่งกะรัตที่มีคุณภาพใกล้เคียงกันมาก จนตามนุษย์แทบแยกไม่ออก ยกเว้นใช้เครื่องตรวจการหักเหของแสง

พวกผลิตเพชรเทียมพยายามไม่เรียกว่า Synthetic Diamond หากชอบที่จะเรียกว่า Cultured Diamond ซึ่งฟังดูดีกว่ามาก แต่ถึงอย่างไรก็ยังไม่เหมือนกับความแตกต่างระหว่าง Natural Pearls และ Cultured Pearls อยู่ดี

“คนดีแท้” กับคน “ดีเทียม” นั้นแตกต่างกันดังในกรณีของเพชร ครับ

เครื่องเคียงอาหารสมอง

ชาวจีนส่วนใหญ่มีชื่อสามพยางค์ โดยอักษรตัวแรกเป็นแซ่ (นามสกุล) ส่วนอักษรตัวที่สองและสามเป็นชื่อตัว เช่น จง ฟู่ หัว อย่างคนไทยคนไหนมีชื่อแซ่จีนก็ควรนำมาใช้ เพราะทำให้ชาวจีนคุ้นเคยในการเรียกขาน ซึ่งยิ่งถ้ามีเชื้อสายจีนยิ่งได้เปรียบ เพราะทำให้อีกฝ่ายมีความเป็นกันเองมากขึ้น หรือเป็นประโยชน์ในการทำความถึงวงศ์ตระกูลซึ่งอาจมีรากเหง้าของบรรพบุรุษจากที่เดียวกัน

แต่หากไม่มีเชื้อสายจีน การใช้ชื่อจีนโดยเลียนเสียงจากชื่อไทยเป็นเรื่องอนุโลมได้ เพราะแม้ชาวตะวันตกที่ต้องติดต่อดำขายกับชาวจีน (และได้รับการแนะนำที่ดี) ก็มักมีชื่อจีนกำกับเพื่อความสะดวกในการเรียก เช่น ปีเตอร์ เป็น ปี ต้า เป็นต้น ซึ่งส่วนนี้ควรปรึกษาคนที่รู้ภาษาจีน ให้เป็นผู้ช่วยตั้งชื่อให้ เพื่อให้ได้ชื่อที่มีความหมายที่ดี โดยชื่อในภาษาจีนจะเหมือนภาษาไทยที่บางคำจะมีความหมายด้วย

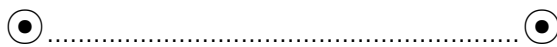
การใช้ชื่อไทยสามถึงห้าพยางค์บวกกับนามสกุลอีกยาวเหยียดย่อมสร้างความลำบากแก่การออกเสียงเรียกขาน ชาวจีนบางคนพอเห็นชื่อคนไทยที่มีสามพยางค์ก็ตีความเข้าใจว่าชื่อรวมกับแซ่แล้ว ส่วนนามสกุลเป็นเรื่องที่ไม่ต้องพูดถึงเลย วิธีที่ดีที่สุดคือแปลงแซ่และชื่อรวมกัน เช่น ชื่อ สมชาย นามสกุล เขียวชาญการคำเจริญ ก็อาจจะเปลี่ยนเป็น ช่งไฉ หรือ สันติ อาจจะเปลี่ยนเป็น ช่งตี้

การเรียกชื่อเพื่อทักทาย ค่ำกลาง ๆ ทัวไปใช้คำว่า “เซียน เซิง” ต่อท้ายแซ่ สำหรับผู้ชาย เช่น จาง เซียน เซิง แต่ถ้าเป็นผู้หญิงเรียก “เสียว เจี้ย ซึ่งมีความหมายถึงผู้หญิงโสดยังไม่แต่งงาน เช่น ถ้าเป็นแซ่หวัง ก็ให้เรียกว่า หวัง เสียว เจี้ย เป็นต้น ทั้งคำว่า เซียน เซิง และ เสียว เจี้ย ถ้าให้เทียบเคียงกับไทยก็จะตรงกับคำว่า คุณ หรือถ้าเป็นฝรั่งก็คือ Mister หรือ Miss

สำหรับผู้หญิงนอกจากคำว่า “เสียว เจี้ย” แล้ว เรายังใช้คำว่า “หนวีชื่อ” ซึ่งถือเป็นคำสุภาพ เป็นการแสดงความเคารพ ถ้าเทียบให้เข้าใจง่าย หนวี ชื่อ ก็หมายความว่า Lady ในภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ชาวจีนไม่นิยมเรียกชื่อ แต่จะเรียก ‘แซ่’ ตามด้วยตำแหน่ง เช่น เราเรียกผู้จัดการที่แซ่ “จาง” ว่า “จาง จ่ง” โดย “จ่ง” ให้ความหมายใกล้เคียงคำว่า President หรือ General Manager ดังนั้น หากติดต่อใครแล้วรู้สึกว่าคุณที่เรากำลังคุยด้วยอยู่ในระดับผู้จัดการก็ใช้ จ่ง แทนได้ แต่ถ้าไม่แน่ใจอย่าใช้ เพราะหากคู่สนทนามีตำแหน่งสูงกว่านั้น จะกลายเป็นลดตำแหน่งเขาต่ำลง สำหรับการเรียกโดยใช้ภาษาอังกฤษ ก็ให้ใช้ชื่อคำว่า Mr. หรือ Miss ตามด้วยชื่อสกุล

อย่างไรก็ตาม **ไม่ควรเรียกแซ่เฉย ๆ** โดยไม่มีคำแสดงตำแหน่งหรือคำลำดับอาวุโสใด ๆ ควบคู่ และข้อห้ามที่ต้องจำขึ้นใจคือ **เราไม่ควรเรียกชื่อลอย ๆ** เพราะชาวจีนเน้นความสำคัญกับการเรียกแซ่มาก การเรียกแต่ชื่อจะทำให้ผู้ถูกเรียกรู้สึกเหมือนเป็นคนไม่มีแซ่ (ไม่มีญาติ) ซึ่งการเรียกชื่อและแซ่ แสดงให้เห็นว่าชาวจีนนั้นให้ความสำคัญกับรากเหง้าของทุก ๆ สิ่ง (จาก “Knowing the Chinese” ล้วงลึกธรรมเนียมการค้า)

น้ำจิ้มอาหารสมอง

ผู้ใดเกิดมาเป็นสุภาพบุรุษ ผู้นั้นเกิดมาสำหรับคนอื่น

(“ศรีบูรพา” หรือกุหลาบ สายประดิษฐ์)

